

**TÜRKİYE VE DÜNYADA
DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ
SEKTÖRÜNÜN
GÜNCEL DURUMU**

**XIII. DERİ SEKTÖRÜ
DEĞERLENDİRME TOPLANTISI**

8 MART 2010

TUZLA

**İTKİB GENEL SEKRETERLİĞİ
AR & GE ve MEVZUAT ŞUBESİ**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
1. DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN DÜNYADAKİ DURUMU	3
1.1. DÜNYA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI VE BELLİ BAŞLI ÜLKELER	4
1.1.1. DÜNYA DERİ GİYİM İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU	7
1.1.2. DÜNYA KÜRK GİYİM İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU	8
1.1.3. DÜNYA AYAKKABI İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU	9
1.1.4. DÜNYA SARACİYE ÜRÜNLERİ İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU	10
1.1.5 DÜNYA YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU	11
1.2 DÜNYA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZAR ÜLKELER	11
1.2.1 DÜNYA DERİ GİYİM İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR	14
1.2.2 DÜNYA KÜRK GİYİM İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR	15
1.2.3 DÜNYA AYAKKABI İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR	16
1.2.4 DÜNYA SARACİYE ÜRÜNLERİ İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR	17
1.2.5 DÜNYA YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR	18
2. TÜRKİYE’DEKİ DURUM	19
3. TÜRKİYE’NİN DIŞ TİCARETİ	20
3.1. İHRACAT	20
3.1.1. ÜLKE BAZINDA DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI:	21
3.1.2. ÜRÜN BAZINDA DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI:	24
3.2. İTHALAT	31
3.2.1. ÜLKE BAZINDA DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI:	31
3.2.2. ÜRÜN BAZINDA DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI:	32

1. DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN DÜNYADAKİ DURUMU

Eskiden giyinme ihtiyacını karşılamaya yönelik bir ihtiyaç maddesi konumunda olan deri ürünleri, günümüzde doğal görünümü, sağlığa uygunluğu, soğuktan korunma sağlamanın yanında, pahalı olmasıyla süs, prestij ya da sosyal statü göstergesi olarak da tüketime konu olmaktadır. Bunun neticesinde, dünya dış ticaretinde deri önemli bir unsur haline gelmiş ve 2008 yılında dünya çapında 177 milyar dolara yakın bir deri ve deri ürünleri ticareti gerçekleştirilmiştir.

Dünya deri sektörünün son otuz yılda gösterdiği en büyük karakteristik özellik, üretimde yer değiştirme olarak görülmektedir. 1970'lerin ortalarına kadar gelişmiş ülkelerin ön sıralarda olduğu dericilik, bu tarihlerden itibaren üretim merkezi olarak Uzakdoğu'ya kayma eğilimi göstermiştir. Bunun neticesinde ülkeler bazında farklı sonuçlar ortaya çıkmış, Çin, Vietnam, Endonezya gibi ülkeler önemli üretim merkezi haline gelirken, pek çok Avrupa ülkesi bu sektördeki yatırımları azaltma yoluna gitmiştir.

Gelişmiş ülkelere doğru sektörde gözlünen bu coğrafi kayma rasgele olmamıştır. Söz konusu kaymada rol oynayan esas faktörler, gelişmekte olan ülkelerin ham deri üretim miktarı, geleneksel olarak bu sanayiye yatkınlığı, alım gücü yüksek olan ülke pazarlarına yakınlık durumu, uygulanan ihracat ve yatırım teşvik politikaları, iş gücü ve diğer üretim girdileri maliyetleri, gelir düzeyi ve dağılımı, nüfus ve benzeri faktörlerdir.

1980 sonrası dönemde, gelişmiş ülkeler arasındaki gelişmişlik farklarının da sanayinin kaymasında etkili olduğu gözlenmektedir. Örneğin, AB ülkeleri arasında nispeten daha az gelişmiş olan Portekiz ve özellikle İspanya'da bu sektörde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu dönemde, bahsedilen az gelişmiş ülkelere ve İspanya'da firmalar makine ve kimyasallar üretmeye yönelmişlerdir.

1990 sonrası dönemde ise, gelişmiş ülkelere sektörü terk edişin hız kestiği görülmektedir. Gelişmiş ülkelere çevre kirliliğini önlemede yeni proseslerin devreye girmesi ve hükümetlerin teşvik politikaları ile bazı az gelişmiş ülkelere iş gücü maliyetlerinin artış eğilimine girmesinin bu gelişmede önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Ayrıca, AB'de topluluk düzeyinde uygulanan bölgesel kalkınma

projeleri, AR-GE çalışmalarına destekler, istihdamın artırılmasına ve korunmasına yönelik yardımlar ile anti-damping ve ticaret engellerine karşı düzenlemeler, etiketleme gibi dış ticareti düzenleyici ve Topluluğa yapılan ihracatı zorlaştıran hükümler gerileme hızının yavaşlamasına yardımcı olmuştur.

2000'li yıllarda, dünya ekonomisinde artarak süren liberalizasyon neticesinde, gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere doğrudan yabancı sermaye yatırımları artmıştır. Ayrıca, gelir düzeyi yüksek olan ülkelerde deri ürünlerine olan talebin, yerli üretimle karşılanması yerine o ülkenin üreticilerinin diğer daha az gelişmiş ülkelerde fason yaptırdıkları görülmektedir.

1.1. DÜNYA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI VE BELLİ BAŞLI ÜLKELER

Dünya deri ürünleri ihracatı 2008 yılı itibarıyla 177 Milyar \$ düzeyinde olup, özel faturalı ihracat dahil 1 milyar 340 milyon \$ ihracat seviyesi ile ülkemizin dünya ihracatı içindeki payı % 0,8'dir. Önemli deri üreticisi ülkelere olan ülkemizin dünya deri ihracatı içindeki bu payına bakıldığında beklenenin oldukça uzağında olduğu görülmektedir.

Ancak yine de, ülkemizin en güçlü olduğu tekstil ve konfeksiyon sektörlerinde bile dünya ihracatında % 3.8 oranında payı olduğunu göz önüne almak gerekmektedir.

Bununla beraber, tekstil ve konfeksiyondan farklı olarak dünya deri ürünleri ihracatında daha az sayıda ülke söz sahibidir. Dünya deri ürünleri ihracatının % 57'si ilk 5 büyük ülke tarafından gerçekleştirilmektedir.

Bu ülkeler sırasıyla 48 milyar dolarlık ihracat ve % 27,1'lik pazar payı ile Çin, 22,4 milyar dolarlık ihracat ve %12,7'lik pazar payı ile İtalya, 16,2 milyar dolarlık ihracat ve % 9,2'lik pazar payıyla Hong Kong, 7,6 milyar dolarlık ihracat ve % 4,3'lük pazar payı ile Fransa, 7,1 milyar dolarlık ihracat ve % 4'lük pazar payıyla Almanya ile 5,8 milyar dolarlık ihracat ve % 3,3'lük pazar payı ile Vietnam'dır.

Aşağıdaki tabloda dünyada belli başlı deri ve deri ürünleri ihracatçısı ülkeler ve pazar payları yer almaktadır.

DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI YAPAN İLK 15 ÜLKE

Birim: 1.000 ABD \$

ÜLKE	2007	2008	DEĞİŞİM %	% PAY
ÇİN	41.813.399	47.992.986	14,8	27,1
İTALYA	22.168.071	22.420.419	1,1	12,7
HONG KONG	16.360.755	16.248.576	-0,7	9,2
FRANSA	6.939.659	7.583.257	9,3	4,3
ALMANYA	6.289.260	7.055.125	12,2	4,0
VİETNAM	4.735.746	5.751.489	21,4	3,3
A.B.D	5.409.986	5.315.373	-1,7	3,0
BELÇİKA	4.785.195	5.264.791	10,0	3,0
İSPANYA	4.181.579	4.504.306	7,7	2,5
BREZİLYA	4.391.272	4.064.324	-7,4	2,3
HİNDİSTAN	3.545.469	4.049.136	14,2	2,3
HOLLANDA	3.066.431	3.543.794	15,6	2,0
İNGİLTERE	2.364.424	2.350.182	-0,6	1,3
ENDONEZYA	2.002.869	2.242.080	11,9	1,3
PORTEKİZ	1.948.850	2.131.479	9,4	1,2
İLK 15 ÜLKE TOP.	117.074.922	126.200.646	7,8	71,4
TÜRKİYE	1.017.788	1.058.400	4,0	0,6
DÜNYA TOPLAMI	164.802.459	176.800.205	7,3	100,0

Kaynak : Trademap / ITC

DÜNYA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI (1000 \$)					
DÖRTLÜ	DÖRTLÜ ADI	2007	2008	DEĞİŞİM %	PAY %
4101-4103	HAM DERİ TOPLAMI	6.214.985	5.834.803	-6,1	3,3
4104-4115	YARI İŞLENMİŞ / BİTMİŞ DERİ TOPLAMI	25.275.001	22.937.669	-9,2	13,0
4201-4202-4203.21/29/30/40-4204-	SARACİYE TOPLAMI	35.485.932	40.655.742	14,6	23,0
4203.10	DERİ GİYİM TOPLAMI	4.319.390	4.295.325	-0,6	2,4
4301-4302	HAM VE İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	4.481.822	4.899.871	9,3	2,8
4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI TOPLAMI	2.159.832	2.140.608	-0,9	1,2
64	AYAKKABI TOPLAMI	82.245.088	91.186.656	10,9	51,6
GENEL DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ TOPLAMI		164.802.459	176.800.205	7,3	-100,0

Kaynak: ITC / Trademap Mart 2010

Dünya deri ve deri ürünleri ihracatı içinde en büyük paya sahip olan ürün grubu % 51,6 pay ile ayakkabı olup, bu ürün grubunda 2008 yılında 91,2 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştirilerek, 2007 yılına göre % 10,9 oranında artış kaydedilmiştir.

2008 yılı dünya saraciye ürünleri ihracatı 40,7 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 14,6 artmış bulunmaktadır. Bu ürün grubunda yapılan ihracat, dünya deri ve deri ürünleri ihracatı içerisinde % 23 paya sahiptir.

Dünya deri ve deri ürünleri ihracatı içinde önemli bir paya sahip olan diğer bir ürün grubu % 13 pay ile yarı işlenmiş / bitmiş deri grubu olup, bu ürün grubunda 2008 yılında 22,9 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştirilerek, 2007 yılına göre % 9,2 oranında düşüş meydana gelmiştir.

2008 yılı dünya ham deri ihracatı 5,8 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 6,1 azalmış bulunmaktadır. Bu ürün grubunda yapılan ihracat, dünya deri ve deri ürünleri ihracatı içerisinde % 3,3 paya sahiptir.

2008 yılı dünya deri giyim ihracatı 4,3 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 0,6 düşmüş bulunmaktadır. Deri giyim ürün grubunda yapılan ihracat, dünya deri ve deri ürünleri ihracatı içerisinde % 2,4 paya sahiptir.

2008 yılı dünya ham ve işlenmiş kürk ihracatı 4,9 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 9,3 artmış bulunmaktadır. Bu ürün grubunda yapılan ihracat, dünya deri ve deri ürünleri ihracatı içerisinde % 2,8 paya sahiptir.

2008 yılı dünya kürk giyim eşyası ihracatı 2,1 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 0,9 düşmüş bulunmaktadır. Kürk giyim eşyası ürün grubunda yapılan ihracat, dünya deri ve deri ürünleri ihracatı içerisinde % 1,2 paya sahiptir.

Kısaca, dünya deri üretiminde önemli bir potansiyeli olan ülkemizin bu potansiyelini dış pazarlara yansıtamamaktadır. Bunun için, sektörün tanıtımdan pazarlamaya, tasarımdan eğitime her alanda aşamalar katetmesi gerekmektedir.

Öte yandan Türkiye bazı deri ürünlerinde dünya deri ihracatı içinde görece daha önemli paya sahiptir.

Temel deri ürünlerinde belli başlı ihracatçı ülkeler ve Türkiye'nin payı aşağıdaki başlıklarda değerlendirilmektedir.

1.1.1. DÜNYA DERİ GİYİM İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU

Dünya deri giyim ihracatı 2008 yılı itibarıyla 4,3 milyar dolar düzeyinde olup, pazardaki en büyük paya sahip olan ülke Çin Halk Cumhuriyeti’dir. Çin Halk Cumhuriyeti 2008 yılında 992,6 milyon dolarlık deri giyim ihracatıyla dünya pazarında % 23,1 oranında paya sahiptir. Çin’i, 563 milyon dolarlık ihracat ve % 13,1 oranındaki pazar payıyla İtalya takip etmektedir. Dünya deri giyim ihracatındaki diğer başlıca ülkeler 472 milyon dolarlık ihracat ve % 11’lik pazar payıyla Pakistan, 419,8 milyon dolarlık ihracat ve % 9,8’lik pazar payıyla Hindistan, 303,3 milyon dolarlık ihracat ve % 7,1’lik pazar payıyla Almanya’dır.

Türkiye, 2008 yılında gerçekleştirdiği 253,6 milyon dolarlık ihracat ve % 5,9’luk pazar payıyla dünya deri giyim ihracatçısı ülkeleri arasında 6. sırada yer almaktadır.

Görüldüğü üzere Türkiye, en büyük ihracat kalemlerinden olan deri giyim ürünlerinde 6. büyük tedarikçi olarak dünya ihracatında önemli bir paya sahiptir. Ancak, toplam 177 milyar dolar düzeyindeki dünya deri ürünleri ihracatında, 4,3 milyar dolarlık ihracat hacmiyle deri giyimin payı oldukça sınırlıdır. Bu nedenle, ülkemizin ihracat yelpazesini, diğer deri ürün kategorilerine de genişletmesi gerekmektedir.

Dünya Deri Giyim İhracatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
ÇİN	1.292.117	29,9	992.580	23,1	-23,2
İTALYA	536.175	12,4	562.980	13,1	5,0
PAKİSTAN	441.149	10,2	472.005	11,0	7,0
HİNDİSTAN	325.561	7,5	419.765	9,8	28,9
ALMANYA	266.561	6,2	303.336	7,1	13,8
TÜRKİYE	229.789	5,3	253.567	5,9	10,3
ABD	205.975	4,8	197.782	4,6	-4,0
FRANSA	148.674	3,4	170.460	4,0	14,7
HONG KONG	177.230	4,1	163.711	3,8	-7,6
İSPANYA	84.081	1,9	110.210	2,6	31,1
TOPLAM	4.319.390	100,0	4.295.325	100,0	-0,6

Kaynak: ITC TRADEMAP

1.1.2. DÜNYA KÜRK GİYİM İHRACATI VE TÜRKİYE'NİN KONUMU

Dünya kürk giyim ihracatı 2008 yılı itibarıyla 2,1 milyar dolar düzeyinde olup, pazardaki en büyük paya sahip olan ülke Çin Halk Cumhuriyeti'dir. Çin Halk Cumhuriyeti 2008 yılında 598,7 milyon dolarlık kürk giyim ihracatıyla dünya pazarında % 28 oranında paya sahiptir. Çin'in ardından 353,3 milyon dolarlık ihracat ve % 16,5 oranındaki pazar payıyla Yunanistan gelmektedir.

Dünya kürk giyim ihracatındaki diğer başlıca ülkeler 319,7 milyon dolarlık ihracat ve % 14,9'luk pazar payıyla Hong Kong, 282,4 milyon dolarlık ihracat ve % 13,2'lik pazar payıyla İtalya'dır.

Türkiye, 2008 yılında gerçekleştirdiği 110,6 milyon dolarlık ihracat ve % 5,2'lik pazar payıyla dünya kürk giyim pazarında İtalya'nın ardından 5. sırada yer almaktadır.

Bu istatistiklerden de görüldüğü üzere, deri giyimde olduğu şekilde kürk giyim ihracatında da Türkiye önde gelen ihracatçılar arasında yer almaktadır. Ancak, 2,1 milyar dolarlık ihracat hacmiyle, dünya deri ürünleri ihracatı içinde kürk giyim ürünlerinin sınırlı payı bulunmaktadır.

Dünya Kürk Giyim İhracatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
ÇİN	673.338	31,2	598.669	28,0	-11,1
YUNANİSTAN	316.947	14,7	353.345	16,5	11,5
HONG KONG	318.886	14,8	319.668	14,9	0,2
İTALYA	267.995	12,4	282.392	13,2	5,4
TÜRKİYE	126.923	5,9	110.645	5,2	-12,8
ALMANYA	94.742	4,4	93.169	4,4	-1,7
FRANSA	53.711	2,5	61.161	2,9	13,9
ABD	39.753	1,8	35.555	1,7	-10,6
KANADA	41.672	1,9	34.820	1,6	-16,4
İNGİLTERE	11.451	0,5	28.855	1,3	152,0
TOPLAM	2.159.832	100,0	2.140.608	100,0	-0,9

Kaynak: ITC TRADEMAP

1.1.3. DÜNYA AYAKKABI İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU

Dünya ayakkabı ihracatı 2008 yılı itibarıyla 91,2 milyar dolar düzeyinde olup, pazardaki en büyük paya sahip olan ülke Çin Halk Cumhuriyeti’dir. Çin Halk Cumhuriyeti 2008 yılında 29,7 milyar dolarlık ayakkabı ihracatıyla dünya pazarında % 32,6 oranında paya sahiptir.

Çin’i, 11,4 milyar dolarlık ihracat ve % 12,5 oranındaki pazar payıyla İtalya takip etmektedir. Dünya ayakkabı ihracatındaki diğer başlıca ülkeler 6 milyar dolarlık ihracat ve % 6,6’lık pazar payıyla Hong Kong, 4,9 milyar dolarlık ihracat ve % 5,3’lük pazar payıyla Vietnam, 3,9 milyar dolarlık ihracat ve % 4,3’lük pazar payıyla Almanya ile 3,7 milyar dolarlık ihracat ve % 4,1’lik pazar payıyla Belçika’dır.

Türkiye, 2008 yılında gerçekleştirdiği 344,9 milyon dolarlık ihracat ve % 0,4’lük pazar payıyla dünya ayakkabı ihracatçı ülkeleri arasında alt sıralarda yer almaktadır. Görüldüğü üzere, dünya deri ve deri ürünleri ihracatının yarısını ayakkabılar oluşturmaktadır. Dünya ihracatında en büyük kalem olan ayakkabılarda ise Türkiye’nin payı yok denecek kadar azdır. Bu nedenle üretim ve ihracat potansiyeli açısından ayakkabı alt sektörüne daha fazla önem verilmesinde fayda bulunmaktadır.

Dünya Ayakkabı İhracatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
ÇİN	25.350.736	30,8	29.720.438	32,6	17,2
İTALYA	11.011.374	13,4	11.383.657	12,5	3,4
HONG KONG	5.962.447	7,2	5.980.830	6,6	0,3
VİETNAM	4.076.199	5,0	4.872.365	5,3	19,5
ALMANYA	3.271.395	4,0	3.907.066	4,3	19,4
BELÇİKA	3.396.171	4,1	3.703.291	4,1	9,0
İSPANYA	2.626.815	3,2	2.835.733	3,1	8,0
HOLLANDA	1.842.887	2,2	2.268.811	2,5	23,1
FRANSA	1.984.034	2,4	2.142.325	2,3	8,0
BREZİLYA	2.038.057	2,5	2.025.176	2,2	-0,6
TÜRKİYE	316.740	0,4	344.890	0,4	8,9
TOPLAM	82.245.088	100,0	91.186.656	100,0	10,9

Kaynak: ITC TRADEMAP

1.1.4. DÜNYA SARACİYE ÜRÜNLERİ İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU

Dünya saracıye ürünleri ihracatı 2008 yılı itibarıyla 40,7 milyar dolar düzeyinde olup, pazardaki en büyük paya sahip olan ülke Çin Halk Cumhuriyeti’dir. Çin Halk Cumhuriyeti 2008 yılında 14,8 milyar dolarlık saracıye ürünleri ihracatıyla dünya pazarında % 36,3 oranında paya sahiptir. Çin’in ardından 5,8 milyar dolarlık ihracat ve % 14,3 oranındaki pazar payıyla Hong Kong gelmektedir.

Dünya saracıye ürünleri ihracatındaki diğer başlıca ülkeler 4,4 milyar dolarlık ihracat ve % 10,9’luk pazar payıyla İtalya, 4,3 milyar dolarlık ihracat ve % 10,6’lık pazar payıyla Fransa ile 1,3 milyar dolarlık ihracat ve % 3,3’lük pazar payıyla Almanya’dır.

Türkiye, 2008 yılında gerçekleştirdiği 151,1 milyon dolarlık ihracat ve % 0,4’lük pazar payıyla dünya saracıye pazarında alt sıralarda yer almaktadır.

Saracıye ürünleri ihracatı da toplam deri ve deri ürünleri ihracatı içindeki önemli kategorilerdendir. Bu önemli ihracat kategorisi içinde de ülkemizi payı yetersiz olup deri ürünleri üretimi ve ihracatında ağırlık tanınması gerekmektedir.

Dünya Saracıye İhracatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
ÇİN	11.758.707	33,1	14.752.046	36,3	25,5
HONG KONG	5.507.677	15,5	5.816.736	14,3	5,6
İTALYA	4.027.498	11,3	4.425.960	10,9	9,9
FRANSA	3.748.906	10,6	4.292.986	10,6	14,5
ALMANYA	1.148.931	3,2	1.323.791	3,3	15,2
BELÇİKA	1.115.777	3,1	1.276.528	3,1	14,4
ABD	852.760	2,4	953.933	2,3	11,9
HİNDİSTAN	798.755	2,3	906.464	2,2	13,5
İSPANYA	518.285	1,5	585.969	1,4	13,1
VİETNAM	434.950	1,2	574.325	1,4	32,0
TÜRKİYE	137.494	0,4	151.092	0,4	9,9
TOPLAM	35.485.932	100,0	40.655.742	100,0	14,6

Kaynak: ITC TRADEMAP

1.1.5 DÜNYA YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ İHRACATI VE TÜRKİYE’NİN KONUMU

Dünya yarı işlenmiş / bitmiş deri ihracatı 2008 yılı itibarıyla 22,9 milyar dolar düzeyinde olup, pazardaki en büyük paya sahip olan ülke İtalya’dır. İtalya 2008 yılında 4,7 milyar dolarlık bitmiş deri ihracatıyla dünya pazarında % 20,3 oranında paya sahiptir.

İtalya’yı 2,1 milyar dolarlık ihracat ve % 9,2 oranındaki pazar payıyla Hong Kong takip etmektedir. Dünya bitmiş deri ihracatındaki diğer başlıca ülkeler 1,9 milyar dolarlık ihracat ve % 8,2’lik pazar payıyla Brezilya, 911,3 milyon dolarlık ihracat ve % 4’lük pazar payıyla ABD, 894,5 milyon dolarlık ihracat ve % 3,9’luk pazar payıyla Arjantin’dir.

Türkiye, 2008 yılında gerçekleştirdiği 111,4 milyon dolarlık ihracat ve % 0,5’lik pazar payıyla dünya bitmiş deri ihracatçı ülkeleri arasında alt sıralarda yer almaktadır.

Dünya Yarı İşlenmiş / Bitmiş Deri İhracatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
İTALYA	5.176.509	20,5	4.657.686	20,3	-10,0
HONG KONG	2.772.829	11,0	2.101.856	9,2	-24,2
BREZİLYA	2.192.277	8,7	1.877.662	8,2	-14,4
ABD	1.144.040	4,5	911.313	4,0	-20,3
ARJANTİN	963.723	3,8	894.487	3,9	-7,2
ALMANYA	951.537	3,8	892.611	3,9	-6,2
G. KORE	853.965	3,4	849.559	3,7	-0,5
TAYVAN	810.713	3,2	816.163	3,6	0,7
HİNDİSTAN	777.090	3,1	790.018	3,4	1,7
NİJERYA	330.281	1,3	680.175	3,0	105,9
TÜRKİYE	104.616	0,4	111.414	0,5	6,5
TOPLAM	25.275.001	100,0	22.937.669	100,0	-9,2

Kaynak: ITC TRADEMAP

1.2 DÜNYA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZAR ÜLKELER

Dünya deri ürünleri ithalatı 2008 yılı itibarıyla 186,2 milyar dolar düzeyindedir. 1,83 milyar (2008) ithalat seviyesi ile ülkemizin dünya deri ürünleri ithalatı içindeki payı % 1’dir.

Dünya deri ürünleri ithalatının %49,4'ü ilk 6 pazar ülke tarafından gerçekleştirilmektedir.

Bu ülkeler sırasıyla 32,3 milyar dolarlık ithalat ve % 17,4'lük pay ile ABD, 15,1 milyar dolarlık ithalat ve % 8,1'lik pay ile Hong Kong, 12,8 milyar dolarlık ithalat ve % 6,9'luk pazar payıyla İtalya, 11,4 milyar dolarlık ithalat ve % 6,1'lik pay ile Almanya, 10,2 milyar dolarlık ithalat ve % 5,5'lik payla Japonya ile 10,1 milyar dolarlık ithalat ve % 5,4'lük pay ile Fransa'dır.

DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI YAPAN İLK 15 ÜLKE				
<i>Birim: 1.000 ABD \$</i>				
ÜLKE	2007	2008	DEĞİŞİM %	% PAY
A.B.D	32.320.085	32.324.835	0,0	17,4
HONG KONG	15.009.243	15.131.774	0,8	8,1
İTALYA	12.946.554	12.813.945	-1,0	6,9
ALMANYA	10.490.721	11.419.643	8,9	6,1
JAPONYA	9.561.593	10.176.056	6,4	5,5
FRANSA	9.418.101	10.096.722	7,2	5,4
İNGİLTERE	8.580.047	8.549.641	-0,4	4,6
ÇİN	7.591.149	7.810.633	2,9	4,2
İSPANYA	4.927.135	5.632.836	14,3	3,0
BELÇİKA	3.834.459	4.265.182	11,2	2,3
RUSYA FED.	2.802.921	3.950.456	40,9	2,1
HOLLANDA	3.554.076	3.922.554	10,4	2,1
KANADA	3.143.669	3.301.790	5,0	1,8
G.KORE	2.898.149	2.936.992	1,3	1,6
AVUSTURYA	2.238.638	2.482.369	10,9	1,3
İLK 15 ÜLKE TOP.	114.679.087	118.221.267	3,1	63,5
TÜRKİYE	1.769.824	1.830.908	3,5	1,0
DÜNYA TOPLAMI	172.694.179	186.162.472	7,8	100,0

Kaynak : Trademap / ITC

Dünya deri ve deri ürünleri ithalatında en büyük pazar konumundaki ilk 5 ülkeye Türkiye'nin ihracatı ise 2008 yılı rakamlarıyla ABD'ne 36,1 milyon dolar, Hong Kong'a 13,5 milyon dolar, İtalya'ya 70,1 milyon dolar, Almanya'ya 126,5 milyon dolar ve Japonya'ya 6,6 milyon dolar düzeyindedir.

Dünya deri ve deri ürünleri ithalatı içinde ilk 5 ülke içinde yeralmayarak, 4 milyar dolarlık ithalatı ile 11. sırada yer alan Rusya ise Türkiye'nin deri ve deri ürünleri ihracatının %25'nin yapıldığı en büyük pazar durumundadır.

Bununla birlikte, Rusya'nın kayıtlara girmeyen önemli büyüklükte bir bavul ya da kargo ithalatı olduğu göz önüne alındığında bu ülkenin de dünya deri ürünleri pazarında ilk sıralara yükselebileceğini göz önüne almak gerekmektedir.

DÜNYA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI (1000 \$)					
DÖRTLÜ	DÖRTLÜ ADI	2007	2008	DEĞİŞİM %	PAY %
4101-4103	HAM DERİ TOPLAMI	6.157.256	5.989.717	-2,7	3,2
4104-4115	YARI İŞLENMİŞ / BİTMİŞ DERİ TOPLAMI	23.481.527	21.865.234	-6,9	11,7
4201-4202-4203.21/29/30/40-4204-	SARACİYE TOPLAMI	41.076.761	45.790.365	11,5	24,6
4203.10	DERİ GİYİM TOPLAMI	3.886.417	4.060.526	4,5	2,2
4301-4302	HAM VE İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	3.793.111	4.070.186	7,3	2,2
4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI TOPLAMI	1.467.328	1.494.613	1,9	0,8
64	AYAKKABI TOPLAMI	88.209.760	97.710.320	10,8	52,5
GENEL DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ TOPLAMI		172.694.179	186.162.472	7,8	-100,0

Kaynak: ITC / Trademap Mart 2010

Dünya deri ve deri ürünleri ithalatı içinde en büyük paya sahip olan ürün grubu % 52,5 pay ile ayakkabı olup, bu ürün grubunda 2008 yılında 97,7 milyar dolar değerinde ithalat gerçekleştirilerek, 2007 yılına göre % 10,8 oranında artış kaydedilmiştir.

2008 yılı dünya saraciyeye ithalatı 45,8 milyar dolar olarak gerçekleşerek 2007 yılına göre % 11,5 artmış bulunmaktadır. Saraciyeye ürün grubunda yapılan ithalat, dünya deri ve deri ürünleri ithalatı içerisinde % 24,6 paya sahiptir.

2008 yılı dünya yarı işlenmiş / bitmiş deri ithalatı 21,9 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 6,9 azalmış bulunmaktadır. Bu ürün grubunda yapılan ithalat, dünya deri ve deri ürünleri ithalatı içerisinde % 11,7 paya sahiptir.

2008 yılı dünya ham deri ithalatı 6 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olup, 2007 yılına göre % 2,7 azalmıştır. Bu ürün grubunda yapılan ithalat, dünya deri ve deri ürünleri ithalatı içerisinde % 3,2 paya sahiptir.

2008 yılı dünya deri giyim ithalatı 4,1 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 4,5 artmış bulunmaktadır. Deri giyim ürün grubunda yapılan ithalat, dünya deri ve deri ürünleri ithalatı içerisinde % 2,2 paya sahiptir.

2008 yılı dünya ham ve işlenmiş kürk ithalatı 4,1 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 7,3 artmış bulunmaktadır. Bu ürün grubunda yapılan ithalat, dünya deri ve deri ürünleri ithalatı içerisinde % 2,2 paya sahiptir.

2008 yılı dünya kürk giyim eşyası ithalatı 1,5 milyar dolar olarak gerçekleşerek, 2007 yılına göre % 1,9 artmış bulunmaktadır. Bu ürün grubunda yapılan ithalat, dünya deri ve deri ürünleri ithalatı içerisinde % 0,8 paya sahiptir.

1.2.1 DÜNYA DERİ GİYİM İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR

Dünya deri giyim ithalatı 2008 yılı itibarıyla 4,1 milyar dolar düzeyinde olup, en büyük paya sahip olan ülke ABD'dir. ABD 2008 yılında 633 milyon dolarlık deri giyim ithalatıyla dünya pazarında % 15,6'lık paya sahiptir.

ABD'yi, 518,1 milyon dolarlık ithalat ve % 12,8 oranındaki pazar payıyla Almanya takip etmektedir.

Dünya deri giyim ithalatındaki diğer başlıca ülkeler 353,1 milyon dolarlık ithalat ve % 8,7'lik pazar payıyla Fransa, 282,1 milyon dolarlık ithalat ve % 6,9'luk pazar payıyla İtalya, 228,8 milyon dolarlık ithalat ve % 5,6'lık pazar payıyla İspanya ile 210,7 milyon dolarlık ithalat ve % 5,2'lik pazar payıyla İngiltere'dir.

Dünya Deri Giyim İthalatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
ABD	843.719	21,7	632.964	15,6	-25,0
ALMANYA	464.746	12,0	518.056	12,8	11,5
FRANSA	278.150	7,2	353.138	8,7	27,0
İTALYA	267.460	6,9	282.115	6,9	5,5
İSPANYA	214.892	5,5	228.812	5,6	6,5
İNGİLTERE	215.198	5,5	210.650	5,2	-2,1
JAPONYA	184.275	4,7	176.871	4,4	-4,0
HOLLANDA	141.878	3,7	157.905	3,9	11,3
İSVİÇRE	123.010	3,2	139.762	3,4	13,6
HONG KONG	136.950	3,5	133.923	3,3	-2,2
TÜRKİYE	46.758	1,2	90.628	2,2	93,8
TOPLAM	3.886.417	100,0	4.060.526	100,0	4,5

Kaynak: ITC TRADEMAP

Dünya deri giyim ithalatında ilk 5 sırada yer alan ülkelere 2008 rakamlarıyla Türkiye'nin ihracatı ise sırasıyla ABD'ne 9,4 milyon dolar, Almanya'ya 61,9 milyon dolar, Fransa'ya 29,7 milyon dolar, İtalya'ya 25 milyon dolar ve İspanya'ya 36,3 milyon dolar düzeyindedir.

Bu ürünlerde 75,6 milyon dolarlık ihracat ve %22,2'lik pay ile Rusya Türkiye'nin en büyük pazarı durumundadır.

1.2.2 DÜNYA KÜRK GİYİM İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR

Dünya kürk giyim ithalatı 2008 yılı itibarıyla 1,5 milyar dolar düzeyinde olup, pazardaki en büyük paya sahip olan ülke Rusya'dır. Rusya 2008 yılında 189,4 milyon dolarlık kürk giyim ithalatıyla dünya pazarında % 12,7 oranında paya sahiptir. Rusya'nın ardından 186 milyon dolarlık ithalat ve % 12,4 oranındaki pazar payıyla Hong Kong gelmektedir.

Dünya kürk giyim ithalatındaki diğer başlıca ülkeler 179,1 milyon dolarlık ithalat ve % 12'lik pazar payıyla ABD, 141,2 milyon dolarlık ithalat ve % 9,4'lük pazar payıyla Japonya ile 97,2 milyon dolarlık ithalat ve % 6,5'lik pazar payıyla Fransa'dır.

Dünya kürk giyim ithalatında ilk 5 sırada yer alan ülkelere 2008 rakamlarıyla Türkiye'nin ihracatı ise sırasıyla Rusya'ya 144,8 milyon dolar, Hong Kong'a 397 bin dolar, ABD'ye 8,2 milyon dolar, Japonya'ya 650 bin dolar ve Fransa'ya 9,7 milyon dolar düzeyindedir.

Bu ürünlerde Türkiye'nin en büyük pazarları toplam deri ve deri ürünleri ihracatımız içindeki % 57'lik payı ile Rusya ve % 5,8'lik payıyla Almanya'dır.

Dünya Kürk Giyim İthalatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
RUSYA	120.752	8,2	189.410	12,7	56,9
HONG KONG	187.248	12,8	185.988	12,4	-0,7
ABD	229.524	15,6	179.076	12,0	-22,0
JAPONYA	148.743	10,1	141.213	9,4	-5,1
FRANSA	79.936	5,4	97.167	6,5	21,6
İTALYA	94.095	6,4	96.088	6,4	2,1
ALMANYA	94.323	6,4	83.457	5,6	-11,5
G.KORE	76.245	5,2	58.990	3,9	-22,6
İSPANYA	42.541	2,9	38.526	2,6	-9,4
BAE	30.780	2,1	38.184	2,6	24,1
TÜRKİYE	7.205	0,5	11.759	0,8	63,2
TOPLAM	1.467.328	100,0	1.494.613	100,0	1,9

Kaynak: ITC TRADEMAP

1.2.3 DÜNYA AYAKKABI İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR

Dünya ayakkabı ithalatı 2008 yılı itibarıyla 97,7 milyar dolar düzeyinde olup, en büyük paya sahip olan ülke ABD'dir. ABD 2008 yılında 20,5 milyar dolarlık ayakkabı ithalatıyla dünya pazarında % 21'lik paya sahiptir.

ABD'yi, 7 milyar dolarlık ithalat ve % 7,2 oranındaki pazar payıyla Almanya takip etmektedir. Dünya ayakkabı ithalatındaki diğer başlıca ülkeler 5,9 milyar dolarlık ithalat ve % 6,1'lik pazar payıyla Fransa, 5,9 milyar dolarlık ithalat ve % 6'lık pazar payıyla İtalya, 5,3 milyar dolarlık ithalat ve % 5,4'lük pazar payıyla İngiltere ile 5,2 milyar dolarlık ithalat ve % 5,3'lük pazar payıyla Hong Kong'dur.

Dünya ayakkabı ithalatında ilk 5 sırada yer alan ülkelere 2008 rakamlarıyla Türkiye'nin ihracatı ise sırasıyla ABD'ne 2,9 milyon dolar, Almanya'ya 18,2 milyon dolar, Fransa'ya 10,3 milyon dolar, İtalya'ya 6,6 milyon dolar ve İngiltere'ye 14,6 milyon dolar düzeyindedir.

2008 yılı verilerine göre bu ürünlerde 49,7 milyon dolarlık ihracat ve %14,3'lük pay ile Rusya, 25,3 milyon dolarlık ihracat ve % 7,3'lük pay ile Romanya ve 25,2 milyon dolarlık ihracat ve % 7,2'lik pay ile Bulgaristan Türkiye'nin en büyük pazarlarıdır.

Dünya Ayakkabı İthalatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
ABD	20.404.470	23,1	20.502.444	21,0	0,5
ALMANYA	6.377.277	7,2	7.005.895	7,2	9,9
FRANSA	5.719.759	6,5	5.947.426	6,1	4,0
İTALYA	5.556.900	6,3	5.909.715	6,0	6,3
İNGİLTERE	5.371.543	6,1	5.281.003	5,4	-1,7
HONG KONG	5.136.063	5,8	5.207.436	5,3	1,4
JAPONYA	4.096.788	4,6	4.457.032	4,6	8,8
İSPANYA	2.520.341	2,9	3.046.010	3,1	20,9
RUSYA	2.143.054	2,4	2.954.241	3,0	37,9
BELÇİKA	2.570.051	2,9	2.925.672	3,0	13,8
TÜRKİYE	569.929	0,6	672.917	0,7	18,1
TOPLAM	88.209.760	100,0	97.710.320	100,0	10,8

Kaynak: ITC TRADEMAP

1.2.4 DÜNYA SARACİYE ÜRÜNLERİ İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR

Dünya saraciyeye ürünleri ithalatı 2008 yılı itibarıyla 45,8 milyar dolar düzeyinde olup, en büyük paya sahip olan ülke ABD'dir. ABD 2008 yılında 9 milyar dolarlık saraciyeye ürünleri ithalatıyla dünya pazarında % 19,6 oranında paya sahiptir.

ABD'yi, 4,7 milyar dolarlık ithalat ve % 10,4 oranındaki pazar payıyla Japonya takip etmektedir. Dünya saraciyeye ithalatındaki diğer başlıca ülkeler 4,6 milyar dolarlık ithalat ve % 10,1'lik pazar payıyla Hong Kong, 2,8 milyar dolarlık ithalat ve % 6,1'lik pazar payıyla Fransa, 2,5 milyar dolarlık ithalat ve % 5,5'lik pazar payıyla İngiltere ile 2,4 milyar dolarlık ithalat ve % 5,2'lik pazar payıyla İtalya'dır.

Dünya saraciye ürünleri ithalatında ilk 5 sırada yer alan ülkelere 2008 rakamlarıyla Türkiye'nin ihracatı ise sırasıyla ABD'ne 12,2 milyon dolar, Japonya'ya 533 bin dolar, Hong Kong'a 760 bin dolar, Fransa'ya 9,5 milyon dolar ve İngiltere'ye 33,8 milyon dolar düzeyindedir.

Bu ürünlerde 33,8 milyon dolarlık ihracat ve %16,8'lik pay ile İngiltere ve 26,5 milyon dolarlık ihracat ve %13,2'lik payıyla İtalya Türkiye'nin en büyük pazarlarıdır.

Dünya Saraciye İthalatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
ABD	8.702.979	21,2	8.993.082	19,6	3,3
JAPONYA	4.430.982	10,8	4.743.738	10,4	7,1
HONG KONG	4.316.574	10,5	4.630.121	10,1	7,3
FRANSA	2.470.147	6,0	2.789.249	6,1	12,9
İNGİLTERE	2.379.705	5,8	2.521.881	5,5	6,0
İTALYA	2.196.352	5,3	2.368.202	5,2	7,8
ALMANYA	2.112.117	5,1	2.366.234	5,2	12,0
İSPANYA	1.198.683	2,9	1.419.321	3,1	18,4
KANADA	865.437	2,1	970.118	2,1	12,1
BELÇİKA	906.607	2,2	947.514	2,1	4,5
TÜRKİYE	406.415	1,0	425.258	0,9	4,6
TOPLAM	41.076.761	100,0	45.790.365	100,0	11,5

Kaynak: ITC TRADEMAP

1.2.5 DÜNYA YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ İTHALATI VE BELLİ BAŞLI PAZARLAR

Dünya yarı işlenmiş/bitmiş deri ithalatı 2008 yılı itibarıyla 21,9 milyar dolar düzeyinde olup, en büyük paya sahip olan ülke Çin Halk Cumhuriyeti'dir. Çin Halk Cumhuriyeti 2008 yılında 3,8 milyar dolarlık bitmiş deri ithalatıyla dünya pazarında % 17,3 oranında paya sahiptir.

Çin'i 2,7 milyar dolarlık ithalat ve % 12,2 oranındaki pazar payıyla Hong Kong takip etmektedir. Dünya bitmiş deri ithalatındaki diğer başlıca ülkeler 2,6 milyar dolarlık ithalat ve % 12,1'lik pazar payıyla İtalya, 880,1 milyon dolarlık ithalat ve % 4'lük pazar payıyla Vietnam ve 858,7 milyon dolarlık ithalat ve % 3,9'lük pazar payıyla Almanya'dır.

Dünya yarı işlenmiş/bitmiş deri ürünleri ithalatında ilk 5 sırada yer alan ülkelere 2008 rakamlarıyla Türkiye'nin ihracatı ise sırasıyla Çin'e 16,5 milyon dolar, Hong Kong'a 8,9 milyon dolar, İtalya'ya 2,9 milyon dolar, Almanya'ya 5,1 milyon dolar ve Romanya'ya 5,3 milyon dolar düzeyindedir.

Bu ürünlerde 16,5 milyon dolarlık ihracat ve %13,7'lik pay ile Çin ve 16,4 milyon dolarlık ihracat ve % 13,6'lık payıyla Rusya Türkiye'nin en büyük pazarlarıdır.

Dünya Yarı İşlenmiş / Bitmiş Deri İthalatında İlk 10 Ülke					
Birim: 1.000 \$	2007	Pay %	2008	Pay %	08 / 07 Değişim %
ÇİN	4.344.270	18,5	3.791.793	17,3	-12,7
HONG KONG	3.342.867	14,2	2.665.355	12,2	-20,3
İTALYA	3.039.540	12,9	2.639.941	12,1	-13,1
VİETNAM	879.083	3,7	880.053	4,0	0,1
ALMANYA	855.492	3,6	858.679	3,9	0,4
ROMANYA	843.522	3,6	784.460	3,6	-7,0
ABD	791.760	3,4	670.143	3,1	-15,4
İSPANYA	677.378	2,9	652.147	3,0	-3,7
POLONYA	586.473	2,5	531.330	2,4	-9,4
MEKSİKA	591.025	2,5	527.593	2,4	-10,7
TÜRKİYE	282.408	1,2	282.837	1,3	0,2
TOPLAM	23.481.527	100,0	21.865.234	100,0	-6,9

Kaynak: ITC TRADEMAP

2. TÜRKİYE'DEKİ DURUM

Deri sektörü emek yoğun bir sektördür. Ülkemizde derinin geçmişinden kaynaklanan güçlü bir işleme geleneği bulunmaktadır. Bu gelenekten yola çıkarak Türkiye, bugün kaliteli deri üretiminde dünyanın en iddialı ülkelerinden biri durumundadır. Yeniden yapılanma sürecini hızla tamamlayarak yüksek üretim gücüne sahip olan bu sektör, ülkemizin vazgeçemeyeceği bir sektördür. Bilhassa küçükbaş deri işleme bakımından dünyada üretilen derinin önemli bir kısmı Türk deri sektörü tarafından işlenmektedir.

Türk deri ürünleri sektörü, toplam imalat sanayii üretimi içinde %1, imalat sanayii istihdamı içinde %1.5 ve toplam ülke ihracatı içinde %1'lik paya sahiptir. Sektör know how ve yan sanayi bakımından da oldukça geniş bir kapasiteye sahiptir.

Deri ve deri mamulleri sektörü, alt sektör olarak kapsadığı pek çok disiplinle beraber ülkemiz ihracatında her zaman önemli bir rol oynamıştır. Sektör, tarih boyunca, önemli bir üretim ve ticari kazanç kapısı olma özelliğini korumuştur. Faal durumdaki büyük ölçekli tabakhaneler Tuzla (İstanbul), Çorlu (Tekirdağ), Menemen (İzmir), Uşak, Bursa, Manisa, Gönen'de (Balıkesir) yerleşmişlerdir. Ayrıca Çanakkale, Isparta, Denizli ve Niğde'de de küçüklü büyüklü işletmeler bulunmaktadır.

Türkiye'de deri sektörünün dikkat çeken diğer özelliği, çevreye saygılı üretim yapılması açısından en çok yatırım gerektiren sektör olmasıdır. Bugün, Deri Organize Sanayi Bölgelerinde, Avrupa standartlarında, çevreye duyarlı, modern üretim gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Türkiye deri sektörünün dünya pazarında edindiği yer, kaliteli ve uygun fiyatlı deri ve deri ürünleri alanındadır. Sektörün Uzakdoğu menşeli ucuz ve kitle üretimine yönelik ürünlerle rekabet etme şansı son derece düşüktür. Şanslı olduğu alandaki konumunu geliştirmesi ise, ürün kalitesi ve çeşitliliğinin yanı sıra moda ve marka üretmeyi başarmasına bağlıdır. Sektörün deneyimi, birikimi ve yetişkin insan gücü bu alanda bir sıçrayış yapılmasına olanak sağlayacak boyuttadır.

3. TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ

3.1. İHRACAT

2009 yılı ihracat kayıt rakamlarına göre deri ve deri ürünleri ihracatımız % 20,6 oranında azalarak, 1 milyar 340 milyon dolardan 1 milyar 64 milyon dolar düzeyine gerilemiştir.

Diğer taraftan, son 10 yıllık resmi kayıtlarda yeralan ihracat verileri incelendiğinde sektörün ihracat performansında çok büyük değişiklikler olmadığı, ihracatın sürekli 550 milyon dolar ile 1,3 milyar dolar arasındaki rakamlarda dolaştığı görülmektedir. Aşağıdaki tabloda yıllar bazında deri ürünleri ihracat rakamları ve toplam ihracatımız içindeki payı yer almaktadır.

Yıllara Göre Türkiye Deri ve Deri Ürünleri İhracatı			
	Genel İhracat	Deri İhracatı	Deri İhracatının Payı
Years	(1000 \$)	(1000 \$)	%
2000	27.774.906	563.693	2,0
2001	31.339.991	622.689	2,0
2002	36.059.089	644.509	1,8
2003	47.252.836	738.963	1,6
2004	62.773.654	761.740	1,2
2005	73.415.678	1.040.692	1,4
2006	85.774.644	1.141.436	1,3
2007	107.271.750	1.268.796	1,2
2008	132.027.258	1.318.046	1,0
2009	102.164.809	1.064.715	1,0

Kaynak: İTKİB (İhracat Kayıt Rakamları)

Tablodan da görüldüğü üzere deri ürünleri ihracatı yıllar bazında çok büyük değişiklik göstermez iken, 2009 yılına dek toplam ihracatta sürekli bir artış trendi sözkonusudur. Bunun için deri ürünleri ihracatının toplam ihracat içindeki payı sürekli düşüş göstermektedir.

Deri ve deri ürünleri ihracatının son yıllarda durgunluğa girmesindeki en önemli etken kuşkusuz ki üretim maliyetlerinin yüksekliği, bu yüksek maliyetlerle fiyatın da önemli olduğu başta Rusya, Almanya, Fransa ve ABD gibi ihracatımızın yarısına yakın bir bölümünün yapıldığı pazarlara ihracatta yaşanan durgunluk ve tabii ki küresel ısınmanın etkileri olarak sayılabilir. 2008 yılının son döneminden itibaren ise küresel kriz kaynaklı etkiler nedeniyle ihracatta aylık bazda derinleşen bir düşüş eğilimi meydana gelmiştir.

3.1.1. ÜLKE BAZINDA DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI:

2009 yılı ihracat kayıt rakamlarına göre deri ve deri ürünleri ihracatında en büyük pazarlarımız sırasıyla %25,9'luk payıyla Rusya, %9'luk payıyla Almanya, % 7'lik payıyla İtalya, %5.7'lik payıyla Fransa, %4.8'lik payıyla İspanya, % 4'lük payıyla Kazakistan ve % 3,2'lik payıyla Irak'tır.

Bugüne kadar ülkemiz deri ihracatının Rusya pazarı üzerinde yoğunlaşması da sektörün en büyük zafiyeti olagelmıştır. Özellikle Rusya'nın ihracatımız içinde ağırlıklı bir paya sahip olması, bu pazarda ciddi sorunlar yaşandığında, genel deri ürünleri ihracatının da aynı derecede etkilenmesine neden olmaktadır. Ayrıca, ikinci büyük pazarımız Almanya'ya ihracatta da azalma eğilimi sürmektedir. Bu nedenle sektörün pazar yelpazesinin genişletilmesi başlıca amaçlardan birisi olmalıdır.

Ancak, son yıllarda pazar çeşitlendirmesi konusunda sektör tarafından yapılan çalışmalar doğrultusunda alternatif pazarlarda da ihracatımızda olumlu gelişmeler yaşanmaya başlamıştır.

Özellikle, aşağıdaki tablodan da görüldüğü üzere Avrupa Birliği ülkelerinden İtalya, Fransa ve İspanya, ihracatta gerçekleştirilen önemli artışlarla ilk büyük 5 pazarımız arasına girmişlerdir.

Deri ve deri mamulleri ihracatımızın en önemli pazarı olan Rusya'ya yapılan ihracat, 2009 yılında 2008 yılına göre % 17,5 düşüşle 276,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Deri ve deri mamulleri ihracatımızın diğer önemli pazarı olan Almanya'ya yapılan ihracat, 2009 yılında bir önceki yıla göre % 24,2 düşerek 95,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İtalya'ya yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı aynı dönemde % 6,7 artışla 74,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Fransa'ya yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı 2009 yılında % 11,8 düşüşle 60,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

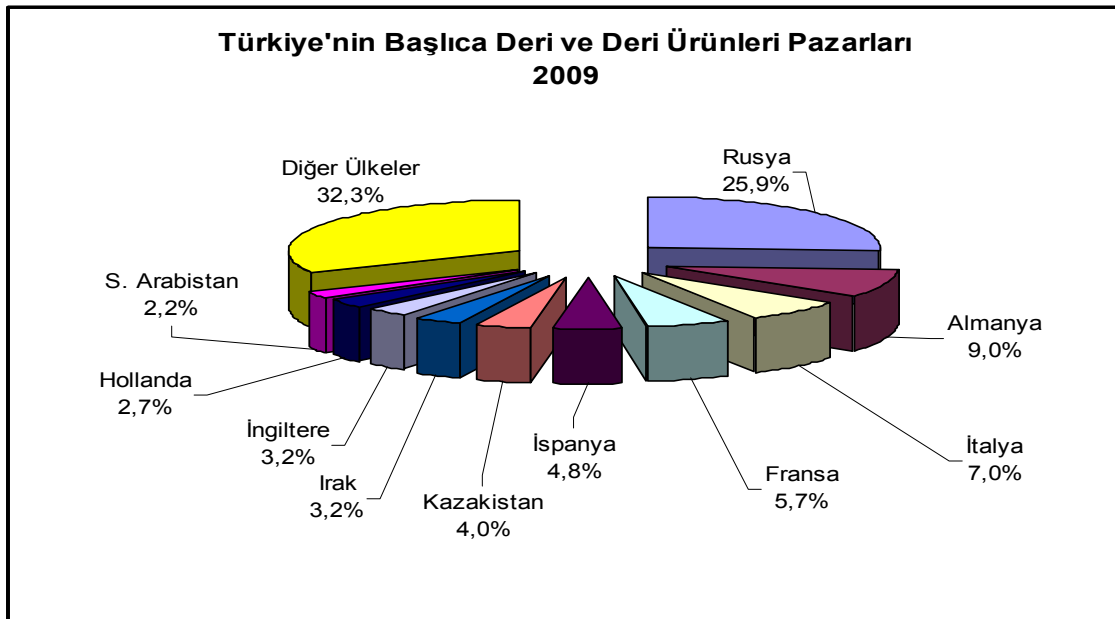
İspanya'ya yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı aynı dönemde % 10,6 düşüşle 51 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Kazakistan'a yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı 2009 yılında bir önceki yıla göre % 37,3 düşüşle 42,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Son dönemde yükselen pazarlardan Irak'a yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı sözkonusu dönemde % 47,3 artışla 33,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Deri ve Deri Ürünleri İhracatında Başlıca Pazarlar					
	2008 1000 \$	Pay %	2009 1000 \$	Pay %	09 / 08 Değişim %
Rusya	334.676	25,0	276.272	25,9	-17,5
Almanya	126.546	9,4	95.935	9,0	-24,2
İtalya	70.077	5,2	74.746	7,0	6,7
Fransa	68.979	5,1	60.810	5,7	-11,8
İspanya	57.068	4,3	51.031	4,8	-10,6
Kazakistan	67.761	5,1	42.513	4,0	-37,3
Irak	23.036	1,7	33.934	3,2	47,3
İngiltere	64.292	4,8	33.574	3,2	-47,8
Hollanda	33.458	2,5	28.912	2,7	-13,6
S. Arabistan	23.662	1,8	22.949	2,2	-3,0
<i>İlk 10 Ülke Toplamı</i>	<i>869.555</i>	<i>64,9</i>	<i>720.676</i>	<i>67,7</i>	<i>-17,1</i>
Diğer Pazarlar	470.810	35,1	344.039	32,3	-26,9
Toplam Deri İhracatı	1.340.365	100,0	1.064.715	100,0	-20,6

Kaynak: İTKİB

3.1.2. ÜRÜN BAZINDA DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI:

2009 yılı ürün bazında ihracat rakamları incelendiğinde tüm alt ürün kategorilerinde ihracat düşüşlerinin olduğu görülmektedir. 2009 yıllık verilere göre ürün grupları bazında en çok ihracat ayakkabı ürün grubunda yapılmış ve 296,2 milyon dolarlık ihracat ile bir önceki yıla göre % 15,1 düşüş gerçekleşmiştir. Böylelikle ayakkabı ürün grubunun toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı % 28 olarak gerçekleşmiştir.

EN ÇOK AYAKKABI İHRACATI YAPILAN ÜLKELER			
<i>Birim: 1.000 \$</i>			
ÜLKELER	2008 OCAK-ARALIK	2009 OCAK-ARALIK	DEĞİŞİM %
RUSYA FEDERASYONU	49.601	53.558	8,0
IRAK	21.390	30.903	44,5
S.ARABİSTAN	22.331	22.172	- 0,7
HOLLANDA	17.865	15.072	- 15,6
ALMANYA	18.185	14.451	- 20,5
İLK 5 ÜLKEYE AYAKKABI İHRACATI	129.372	136.156	5,2
TOPLAM AYAKKABI İHRACATI	349.035	296.238	- 15,1

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Ayakkabı ihracatımızın en önemli pazarı olan Rusya'ya yapılan ihracat, 2009 yılının Ocak-Aralık döneminde % 8 artışla 53,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Son dönemde yükselen pazarlarımızdan Irak'a yapılan ayakkabı ihracatı, Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 44,5 artarak 30,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

S.Arabistan'a yapılan ayakkabı ihracatı 2009 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 0,7 düşüşle 22,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Hollanda'ya yapılan ayakkabı ihracatı, sözkonusu dönemde, geçen yılın aynı dönemine göre % 15,6 düşüşle 15,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Almanya'ya yapılan ayakkabı ihracatı, Ocak-Aralık döneminde % 20,5 düşüşle 14,5 milyon dolara gerilemiştir.

Deri ve deri mamulleri ihracatımızda diğer önemli bir ürün grubu da deri giyim ürün grubu olup, bu ürün grubunda 260 milyon dolarlık ihracat kaydedilerek 2008 yılına göre % 24,9 düşüş gerçekleşmiştir. Deri giyim ürün grubunun toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı % 24 olarak kaydedilmiştir.

EN ÇOK DERİ GİYİM İHRACATI YAPILAN ÜLKELER			
<i>Birim: 1.000 \$</i>			
ÜLKELER	2008 OCAK-ARALIK	2009 OCAK-ARALIK	DEĞİŞİM %
RUSYA FEDERASYONU	77.052	54.796	- 28,9
ALMANYA	62.848	41.857	- 33,4
İSPANYA	36.949	36.036	- 2,5
FRANSA	30.280	25.938	- 14,3
İTALYA	24.999	20.540	- 17,8
İLK 5 ÜLKEYE DERİ GİYİM İHRACATI	232.128	179.167	- 22,8
TOPLAM DERİ GİYİM İHRACATI	346.237	259.995	- 24,9

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Deri giyim ihracatımızın en önemli pazarı olan Rusya'ya yapılan ihracat, 2009 yılının Ocak-Aralık döneminde % 28,9 düşüşle 54,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Deri giyim ihracatımızın diğer önemli pazarı olan Almanya'ya yapılan ihracat, Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 33,4 azalarak 41,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İspanya'ya yapılan deri giyim ihracatı, 2009 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 2,5 düşüşle 36 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Fransa'ya yapılan deri giyim ihracatı, Ocak-Aralık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre % 14,3 düşüşle 25,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İtalya'ya yapılan deri giyim ihracatı, Ocak-Aralık döneminde % 17,8 düşüşle 20,5 milyon dolara gerilemiştir.

Kürk giyim eşyası ürün grubunda 2009 yılında yapılan toplam ihracat 205 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, bir önceki yıla göre % 24 düşüş kaydedilmiştir. Kürk giyim eşyası ürün grubunun toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı bu dönemde % 19 olarak gerçekleşmiştir.

EN ÇOK KÜRK GİYİM İHRACATI YAPILAN ÜLKELER			
<i>Birim: 1.000 \$</i>			
ÜLKELER	2008 OCAK-ARALIK	2009 OCAK-ARALIK	DEĞİŞİM %
RUSYA FEDERASYONU	154.076	131.633	- 14,6
KAZAKİSTAN	41.643	22.770	- 45,3
ALMANYA	14.697	10.763	- 26,8
FRANSA	9.992	10.083	0,9
ABD	8.176	5.423	- 33,7
İLK 5 ÜLKEYE KÜRK GİYİM İHRACATI	228.584	180.672	- 21,0
TOPLAM KÜRK GİYİM İHRACATI	269.657	204.970	-24,0

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Kürk giyim ihracatımızın en önemli pazarı olan Rusya'ya yapılan ihracat, 2009 yılının Ocak-Aralık döneminde % 14,6 düşüşle 131,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Kürk giyim ihracatımızın diğer önemli pazarı olan Kazakistan'a yapılan ihracat, Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 45,3 azalarak 22,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Almanya'ya yapılan kürk giyim ihracatı, 2009 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 26,8 düşüşle 10,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Fransa'ya yapılan kürk giyim ihracatı, 2009 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 0,9 artışla 10,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

ABD'ye yapılan kürk giyim ihracatı, aynı dönemde, geçen yılın aynı dönemine göre % 33,7 düşüşle 5,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Saraciye giyim ürün grubunda 2009 yılında yapılan toplam ihracat 162,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, 2008 yılına göre % 19,5 düşüş gerçekleşmiştir. Saraciye ürün grubunun toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı bu dönemde % 15 olarak gerçekleşmiştir.

EN ÇOK SARACİYE İHRACATI YAPILAN ÜLKELER			
<i>Birim: 1.000 \$</i>			
ÜLKELER	2008 OCAK-ARALIK	2009 OCAK-ARALIK	DEĞİŞİM %
İTALYA	26.542	36.901	39,0
ALMANYA	24.224	22.634	- 6,6
İNGİLTERE	33.948	10.694	- 68,5
DANİMARKA	11.312	7.469	- 34,0
FRANSA	9.623	7.112	- 26,1
İLK 5 ÜLKEYE SARACİYE İHRACATI	105.649	84.810	- 19,7
TOPLAM SARACİYE İHRACATI	202.028	162.560	- 19,5

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Saraciye ihracatımızın en önemli pazarı olan İtalya'ya yapılan ihracat, 2009 yılının Ocak-Aralık döneminde % 39 artışla 36,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Geleneksel pazarlarımızdan Almanya'ya yapılan saraciye ihracatı, Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 6,6 azalarak 22,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İngiltere'ye yapılan saraciye ihracatı, 2009 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 68,5 düşüşle 10,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Danimarka'ya yapılan saraciye ihracatı, sözkonusu dönemde, geçen yılın aynı dönemine göre % 34 düşüşle 7,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Fransa'ya yapılan saraciye ihracatı, Ocak-Aralık döneminde % 26,1 düşüşle 7,1 milyon dolara gerilemiştir.

Yarı işlenmiş/bitmiş deri grubunda ise 2009 yılında yapılan toplam ihracat 88,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, bir önceki yıla göre % 25,1 düşüş kaydedilmiştir. Yarı işlenmiş/bitmiş deri ürün grubunun toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı % 8 olarak kaydedilmiştir.

EN ÇOK YARI İŞLENMİŞ/BİTMİŞ DERİ İHRACATI YAPILAN ÜLKELER			
<i>Birim: 1.000 \$</i>			
ÜLKELER	2008 OCAK-ARALIK	2009 OCAK-ARALIK	DEĞİŞİM %
HONG KONG	8.936	15.977	78,8
ÇİN	16.433	13.190	- 19,7
BEYAZ RUSYA	10.843	6.816	- 37,1
FRANSA	7.847	6.507	- 17,1
RUSYA	16.770	5.668	- 66,2
İLK 5 ÜLKEYE YARI İŞL. BİTMİŞ DERİ İHRACATI	60.829	48.158	- 20,8
TOPLAM YARI İŞL. BİTMİŞ DERİ İHRACATI	120.791	90.607	-25,0

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Yarı işlenmiş/bitmiş deri ihracatımızın en önemli pazarı olan Hong Kong'a yapılan ihracat, 2009 yılının Ocak-Aralık döneminde % 78,8 artışla 16 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yarı işlenmiş/bitmiş deri ihracatımızın diğer önemli pazarı olan Çin'e yapılan ihracat, Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 19,7 azalarak 13,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Beyaz Rusya'ya yapılan yarı işlenmiş/bitmiş ihracatı, 2009 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 37,1 düşüşle 6,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Fransa'ya yapılan yarı işlenmiş/bitmiş ihracatı, 2009 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 17,1 düşüşle 6,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Rusya'ya yapılan yarı işlenmiş/bitmiş ihracatı, 2009 yılı Ocak-Aralık döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 66,2 düşüşle 5,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yukarıdaki değerlendirmeler için daha ayrıntılı istatistikler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

2008-2009 OCAK-ARALIK DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACAT RAKAMLARI (MAL GRUPLARI BAZINDA) (1000 \$)							
DÖRTLÜ	DÖRTLÜ ADI	2008 ARALIK	2009 ARALIK	Değişim	2008 OCAK-ARALIK	2009 OCAK-ARALIK	09/08 Değişim
4101	SİĞİR VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DERİLERİ-HAM	0	0	0,0%	51	7	-86,3%
4102	KOYUN VE KUZULARIN HAM DERİLERİ	0	58	100,0%	326	873	167,8%
4103	DİĞER HAM DERİLER	10	49	390,0%	58	180	210,3%
4101-4103	HAM DERİ TOPLAMI	10	107	100,0%	435	1.060	143,7%
4104	SİĞİR VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	1.015	1.872	84,4%	26.231	16.906	-35,5%
4105	KOYUN VE KUZULARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	395	133	-66,3%	4.932	1.886	-61,8%
4106	DİĞER HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	2	0	0,0%	275	1.075	290,9%
4107	SİĞİR VE ATLARIN DABAKLANMIŞ VE HAZIRLANMIŞ DERİ VE KÖSELESİ	4.088	5.762	41,6%	56.904	48.291	-15,1%
4112	KOYUN VE KUZULARIN DİĞER DERİ VE KÖSELELERİ	1.982	2.232	12,6%	18.647	17.386	-6,8%
4113	DİĞER HAYVANLARIN DİĞER DERİ VE KÖSELELERİ	86	187	117,4%	10.396	2.454	-76,4%
4114	GÜDERİ, RUGAN VE RUGANLA DERİ VE KÖSELE, METALİZE DERİ VE KÖSELE	32	15	-53,1%	1.015	554	-45,4%
4115	DERİ,KÖSELELERİN ŞERİT, YAPRAK, EVHA, KIRPINTI, DÖKÜNTÜ VB.(DERİ EŞYASI)	0	9	100,0%	131	200	52,7%
4104-4115	YARI İŞLENMİŞ/BİTİMİŞ DERİ TOPLAMI	7.580	10.210	34,7%	118.531	88.752	-25,1%
4201	HER TÜR HAYVAN İÇİN SARACİYE EŞYASI, EYER VB(İMAL EDİLDİĞİ MADDE NE C	76	42	-44,7%	926	692	-25,3%
4202	DERİ, KÖSELE VB. DEN SEYAHAT EŞYASI	9.789	10.941	11,8%	144.380	112.470	-22,1%
4203.21/29/30/40	DERİ EL DİVEN KEMER VE AKSESUARLAR	3.180	5.195	63,4%	47.495	40.121	-15,5%
4204	DERİ VE KÖSELEDEN MAKİNA, MEKANİK CİHAZ VB. İÇİN EŞYA	0	0	0,0%	0	0	0,0%
4205	DERİ VE KÖSELEDEN DİĞER EŞYA	832	789	-5,2%	9.226	9.210	-0,2%
4206	BAĞIRSAK, KURSAK, MESANE, VETERDEN MAMUL EŞYA	1	0	0,0%	1	67	6600,0%
4201-4202-4203.21/29/30/40-4204	SARACİYE TOPLAMI	13.878	16.967	22,3%	202.028	162.560	-19,5%
4203.10	DERİ VE KÖSELEDEN GİYİM EŞYASI	32.733	28.090	-14,2%	346.237	259.995	-24,9%
4203.10	DERİ GİYİM TOPLAMI	32.733	28.090	-14,2%	346.237	259.995	-24,9%
4301	HAM POSTLAR	6	1	-83,3%	910	1.849	103,2%
4302	DABAKLANMIŞ, APRELENMİŞ KÜRKLER	3.955	6.442	62,9%	50.136	46.799	-6,7%
4301-4302	HAM VE İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	3.961	6.443	62,7%	51.046	48.648	-4,7%
4303	KÜRKTEN GİYİM EŞYASI, AKSESUARLARI, KÜRKTEN DİĞER EŞYA	38.390	33.286	-13,3%	269.548	204.366	-24,2%
4304	TAKLİT KÜRK VB. MAMUL EŞYA	11	14	27,3%	109	604	454,1%
4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI TOPLAMI	38.401	33.300	-13,3%	269.657	204.970	-24,0%
6401	DIŞ TABANI, YÜZÜ KAUÇUK VE PLASTİK-SU GEÇİRMEZ AYAKKABI	384	356	-7,3%	6.678	3.814	-42,9%
6402	DIŞ TABANI, YÜZÜ KAUÇUK VE PLASTİK DİĞER AYAKKABI	1.998	3.713	85,8%	69.491	70.128	0,9%
6403	YÜZÜ DERİ, TABANI KAUÇUK, PLASTİK, TABİİ, SUNİ VB KÖSELE AYAKKABI	6.824	10.429	52,8%	189.189	150.992	-20,2%
6404	YÜZÜ DOKUMA MADDELERİNDEN, TABANI KAUÇUK, PLASTİK VB AYAKKABI	1.211	751	-38,0%	29.580	21.316	-27,9%
6405	DİĞER AYAKKABI	1.242	2.121	70,8%	24.722	24.294	-1,7%
6406	AYAKKABI AKSAMI, İÇ TABAN, TOPUK RAMPASI, GETR, TOZLUK, DOLAK VB	1.781	2.734	53,5%	29.511	25.798	-12,6%
64	AYAKKABI TOPLAMI	13.440	20.104	49,6%	349.171	296.342	-15,1%
GENEL DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ TOPLAMI		110.003	115.221	4,7%	1.337.105	1.062.327	-20,6%

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

3.2. İTHALAT

2009 yılı verilerine göre deri ve deri ürünleri ithalatımız % 31,6 oranında azalarak, 1,83 milyar dolardan 1,26 milyar dolar düzeyine gerilemiştir.

3.2.1. ÜLKE BAZINDA DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI:

2009 yılı rakamlarına göre deri ve deri ürünleri ithalatında en büyük tedarikçilerimiz sırasıyla % 37,7'lik payıyla Çin, %12,5'lik payıyla İtalya, % 7,3'lük payıyla Pakistan, % 6,2'lik payıyla Vietnam ve % 4,5'lik payıyla Endonezya'dır.

Deri ve deri ürünleri ithalatımızda 2008 yılına kadar olan dönemde Çin başlıca tedarikçi olarak payını sürekli arttırırken, 2009 yılında ithalatta yaşanan sert düşüş Çin'den yapılan ithalatlarda da geçerli olmuştur. Bu dönemde Çin'den yapılan deri ve deri ürünleri ithalatı % 31,4 gerileyerek 471,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Diğer geleneksel büyük tedarikçilerimiz olan İtalya'dan yapılan deri ve deri ürünleri ithalatı ise bu dönemde % 38,6 gerileyerek 156 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Son yıllarda sürekli artış gösteren Vietnam, Endonezya ve Hindistan gibi Asya ülkelerinden de yapılan ithalat 2009 yılında sırasıyla % 11,6, % 25,8 ve % 17,7 oranlarında gerilerken, bu dönemde sadece Pakistan'dan yapılan deri ve deri ürünleri ithalatında artış (% 24,1) sözkonusudur.

Diğer yandan, aşağıdaki tablodan da görüldüğü üzere Avrupa Birliği ülkelerinden İspanya, Fransa ve Almanya da Türkiye'nin diğer önemli deri ve deri ürünleri tedarikçilerinden olup, bu ülkelere yapılan ithalat ta bu dönemde düşüş göstermiştir.

Türkiye Deri ve Deri Ürünleri İthalatında Başlıca Tedarikçiler					
	2008 1000 \$	Pay %	2009 1000 \$	Pay %	09 / 08 Değişim %
Çin Halk Cumhuriyeti	687.124	37,5	471.470	37,7	-31,4
İtalya	254.295	13,9	156.040	12,5	-38,6
Pakistan	73.885	4,0	91.700	7,3	24,1
Vietnam	87.943	4,8	77.700	6,2	-11,6
Endonezya	75.877	4,1	56.318	4,5	-25,8
Menemen Serb. Bölğ.	82.098	4,5	54.886	4,4	-33,1
İspanya	94.598	5,2	50.705	4,1	-46,4
Hindistan	60.784	3,3	50.043	4,0	-17,7
Fransa	37.554	2,1	27.904	2,2	-25,7
Almanya	27.110	1,5	19.232	1,5	-29,1
<i>İlk 10 Ülke Toplamı</i>	<i>1.481.268</i>	<i>80,9</i>	<i>1.055.998</i>	<i>84,4</i>	<i>-28,7</i>
Diğer Pazarlar	349.640	19,1	195.560	15,6	-44,1
Toplam Deri İhracatı	1.830.908	100,0	1.251.558	100,0	-31,6

Kaynak: İTKİB

3.2.2. ÜRÜN BAZINDA DERİ ÜRÜNLERİ İTHALATI:

2009 yıllık verilere göre ürün grupları bazında en büyük ithal kalemi ayakkabı ürün grubu olup, bu ürün grubunda 539,5 milyon dolarlık ithalat yapılarak bir önceki yıla göre % 19,8 düşüş gerçekleşmiştir.

Saraciye ürün grubunda 2009 yılında yapılan toplam ithalat 253,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, bir önceki yıla göre % 43,3 düşüş kaydedilmiştir.

Deri ve deri mamulleri ithalatımızda diğer önemli bir ürün grubu da ham deri ürün grubu olup, bu ürün grubunda ise 122,2 milyon dolarlık ithalat kaydedilerek 2008 yılına göre % 48,1 düşüş gerçekleşmiştir.

Yarı işlenmiş / bitmiş deri grubunda ise 2009 yılında 173,8 milyon dolarlık ithalat yapılarak % 38,6 oranında düşüş gerçekleşmiştir.

Kürk giyim ihracatımızın en önemli girdisi olan ham ve işlenmiş kürk ithalatımız ise aynı dönemde 43,5 milyon dolar olarak gerçekleşerek, bir önceki yıla göre % 51,9 düşüş kaydedilmiştir.

Deri giyim ürün grubunda 2009 yılında yapılan toplam ithalat 112,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, 2008 yılına göre % 23,8 artış gerçekleşmiştir.

Kürk giyim ürün grubunda 2009 yılında yapılan toplam ithalat 7,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, 2008 yılına göre % 32,4 düşüş gerçekleşmiştir.

Yukarıdaki değerlendirmeler için ayrıntılı istatistikler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İTHALAT RAKAMLARI (DOLAR)				
DÖRTLÜ	DÖRTLÜ ADI	2008	2009	09/08 Değişim
4101	SİĞİR VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DERİLERİ-HAM	47.702.321	29.383.870	-38,4%
4102	KOYUN VE KUZULARIN HAM DERİLERİ	179.840.210	88.655.350	-50,7%
4103	DİĞER HAM DERİLER	7.912.849	4.175.504	-47,2%
4101-4103	HAM DERİ TOPLAMI	235.455.380	122.214.724	-48,1%
4104	SİĞİR VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	40.087.239	17.495.334	-56,4%
4105	KOYUN VE KUZULARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	17.151.362	9.500.678	-44,6%
4106	DİĞER HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	4.096.184	3.419.707	-16,5%
4107	SİĞİR VE ATLARIN DABAKLANMIŞ VE HAZIRLANMIŞ DERİ VE KÖSELESİ	75.348.682	54.022.441	-28,3%
4112	KOYUN VE KUZULARIN DİĞER DERİ VE KÖSELELERİ	94.799.436	60.470.587	-36,2%
4113	DİĞER HAYVANLARIN DİĞER DERİ VE KÖSELELERİ	42.652.988	24.737.835	-42,0%
4114	GÜDERİ, RUGAN VE RUGANLA DERİ VE KÖSELE; METALİZE DERİ VE KÖSELE	3.971.345	1.322.879	-66,7%
4115	DERİ,KÖSELELERİN ŞERİT, YAPRAK, EVHA, KIRPINTI, DÖKÜNTÜ VB.(DERİ EŞYASI İÇİN)	4.730.553	2.832.462	-40,1%
4104-4115	BİTİMİŞ DERİ TOPLAMI	282.837.789	173.801.923	-38,6%
4201	HER TÜR HAYVAN İÇİN SARACİYE EŞYASI, EYER VB.(İMAL EDİLDİĞİ MADDE NE OLURSA OLSUN)	1.240.746	976.005	-21,3%
4202	DERİ, KÖSELE VB. DEN SEYAHAT EŞYASI	405.385.582	222.013.207	-45,2%
4203.21/29/30/40	DERİ EL DİVEN KEMER VE AKSESUARLAR	21.537.751	16.540.860	-23,2%
4204	DERİ VE KÖSELEDEN MAKİNA, MEKANİK ÇHAZ VB. İÇİN EŞYA	0	0	0,0%
4205	DERİ VE KÖSELEDEN DİĞER EŞYA	18.626.064	13.872.286	-25,5%
4206	BAĞIRSAK, KURSAK, MESANE, VETERDEN MAMUL EŞYA	5.203	742	-85,7%
4201-4202-4203.21/29/30/40-4204-4206	SARACİYE TOPLAMI	446.795.346	253.403.100	-43,3%
4203.10	DERİ VE KÖSELEDEN GİYİM EŞYASI	90.627.513	112.163.704	23,8%
4203.10	DERİ GİYİM TOPLAMI	90.627.513	112.163.704	23,8%
4301	HAM POSTLAR	743.476	414.042	-44,3%
4302	DABAKLANMIŞ, APRELENMİŞ KÜRKLER	89.771.646	43.114.318	-52,0%
4301-4302	HAM VE İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	90.515.122	43.528.360	-51,9%
4303	KÜRKTEN GİYİM EŞYASI, AKSESUARLARI, KÜRKTEN DİĞER EŞYA	10.121.170	7.443.000	-26,5%
4304	TAKLİT KÜRK VB. MAMUL EŞYA	1.638.268	502.859	-69,3%
4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI TOPLAMI	11.759.438	7.945.859	-32,4%
6401	DIŞ TABANI, YÜZÜ KAUÇUK VE PLASTİK-SU GEÇİRMEZ AYAKKABI	1.709.189	3.277.932	91,8%
6402	DIŞ TABANI, YÜZÜ KAUÇUK VE PLASTİK DİĞER AYAKKABI	207.971.460	172.106.612	-17,2%
6403	YÜZÜ DERİ, TABANI KAUÇUK, PLASTİK, TABİİ, SUNİ VB KÖSELE AYAKKABI	302.160.527	230.190.173	-23,8%
6404	YÜZÜ DOKUMA MADDELERİNDEN, TABANI KAUÇUK, PLASTİK VB AYAKKABI	113.989.641	98.688.935	-13,4%
6405	DİĞER AYAKKABI	12.747.206	9.766.909	-23,4%
6406	AYAKKABI AKSAMI, İÇ TABAN, TOPLUK RAMPASI, GETR, TOZLUK, DOLAK VB	34.339.464	25.432.053	-25,9%
64	AYAKKABI TOPLAMI	672.917.487	539.462.614	-19,8%
GENEL DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ TOPLAMI		1.830.908.075	1.252.520.284	-31,6%

Hazırlayan
Ahmet ŞİŞMAN

İTKİB Genel Sekreterliği
AR & GE ve Mevzuat Şubesi

İTKİB Genel Sekreterliği kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz